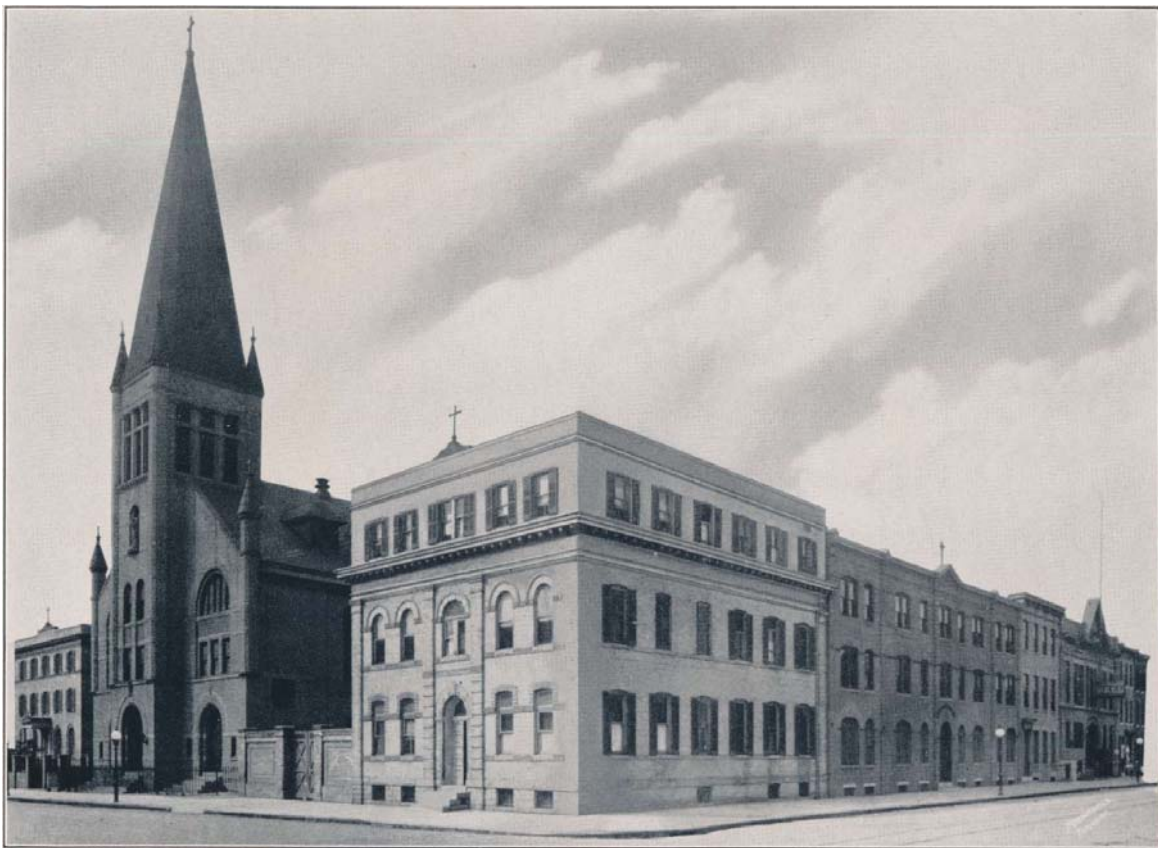

Historia Parafii Św. Stanisława Kostki

Złoty Jubileusz Parafii św. Stanisław Kostki, Baltimore, MD

Krótko przed rokiem 1880 ś. p. Ksiądz Kończ, świecki, Rzymsko Katolicki kapłan, jako Proboszcz, rozpoczął z małą garstką Polaków, parafię Św. Stanisława Kostki w prywatnym domu, na południowo-zachodnim narożniku Bond i Fleet ulicy, który był poświęcony i otwarty dla służby Bożej w roku 1880. Ksiądz Piotr Kończ był młodym i bardzo energicznym Kapłanem, który mówił po polsku i po litewsku, bo pochodził z rodziny litewskiej, zamieszkałej w Polsce, pod zaborem Rosyjskim. Rozpoczął on także wnet małą szkołkę pod Kościołem, mając świeckiego człowieka za nauczyciela przez jakiś czas, lecz wnet sprowadził Siostry Felicjanki, które od jego czasów uczyły w szkole Św. Stanisława Kostki aż do roku 1926.

Zabudowania kościelne Parafii św. Stanisława Kostki. —wzdłuż ulicy Ann od lewej: Dom Sióstr, Kościół, Plebania na narożniku, wzdłuż ulicy Aliceanna Szkoła parafialna i duża Sala św. Stanisława Kostki, używana na zgromadzenia i t.p.

Ksiądz Kończ był miłowanym przez większą część swoich parafian i znany jako dobry i gorliwy kapłan. Lecz jak niema nikogo na tym bożym świecie, choćby to był i święty, któryby nie miał jakichś wrogów, tak też i śp. Ksiądz Kończ miał ich dosyć. Niektórzy z tychże ostatnich uśmiercili go w młodym jeszcze wieku, bo powiadają starsi ludzie, że umarł w John Hopkins szpitalu, z powodu ran otrzymanych od jakichś księżobójców, mając tylko coś przeszło lat trzydzieści, który go wywołali z domu, pod pretekstem do chorego. Umarł 8-go lutego, 1886. Lecz jak wiadomo, że Pan Bóg mści się na tych, którzy w sposób świętokradzki podnoszą rękę swoją na osoby poświęcone Jemu, tak też i ukarał tych ludzi, bo mówią inni, że każdy z nich prowadził nędzne życie i nędznie każdy zeszedł z świata, otrzymując zasłużoną karę już na tym świecie, za świętokradzką zbrodnię. Ciało ś. p. księdza Piotra Kończą także spoczywa na cmentarzu św. Stanisława Kostki.

Ksiądz Jan Rodowicz, starszy, lecz bardzo poważny kapłan, nastąpił po Ks. Kończu, jako Proboszcz parafii Św. Stanisława Kostki i kierował nią bardzo spokojnie coś przez dziesięć lat. On widząc, że Kościółek, zbudowany przez jego poprzednika, stawał się z każdym dniem za małym dla polaków, a prócz tego miał słabe fundamenta i mury, bo stał na piaszczystej i wodnej ziemi, kazał go rozebrać, wbić pale w ziemię a potem dosyć cementu i kamieni i na tem wszystkim wystawił obecny Kościół, choć nie długi, bo nie można było kupić więcej własności na razie, ale dosyć szeroki i pakowny. Umarł on w r. 1896 i jego ciało spoczywa na cmentarzu św. Stanisława Kostki.

Jego ówczesny Wikary, Ksiądz Józef Skrętny był wtedy mianowany proboszczem i rządził paraf ją jeden rok. W tym czasie pewna część parafian odłączyła się od parafii św. Stanisława Kostki i rozpoczęła parafię Matki Boskiej Różańcowej z księdzem Chowańcem, jako proboszczem. Ksiądz Skrętny zakupił ziemię pod obecny cmentarz Św. Stanisława Kostki, gdzie też spoczywa, po przejściu do wieczności w roku 1897. Krótco potem Ksiądz Tomasz, Morys został proboszczem parafii św. Stanisława Kostki i kupił ziemię na Ann i Aliceanna ulicach, gdzie wybudował dwu-piętrową plebanię, którą Ojciec Alfons M. Figlewski, O. M. C., powiększył w roku 1926. Ksiądz

Byli Proboszczowie Parafii:

1. Ks. Piotr Kończ; 2. Ks. Jan Rodowicz; 3. Ks. Józef Skrentny; 4. Ks. Tomasz Morys; 5. O. Franciszek Pyznar, O. M. C.; 6. Ś. p. O. Stanisław Tarnowski, O. M. C. i 7. O. Bonawentura Santor, O. M. C.

Morys kierował parafią bardzo spokojnie przez jakie pięć lub sześć lat, aż powstały pewne nieporozumienia i w roku mniej więcej 1905 wyjechał do Stanu Massachusetts, gdzie w czasie grypy zmarł.

Za probostwa ś. p. Księdza Morysa założoną została parafia Św. Kazimierza na O'Donnell ulicy, koło Lakewood avenue, jako filia parafii Św. Stanisława Kostki. Ksiądz Andrzej Marzęcki kierował parafią Św. Stanisława Kostki przez bardzo krótki czas i został wnet przeniesionym na Curtis Bay. Polscy Ojcowie Franciszkanie, znani jako Bracia Mniejsi, Konwentualni, objęli z woli ś. p. Kardynała J. Gibbonsa, parafię Św. Stanisława Kostki, przeznaczając wnet jako proboszcza, Ojca Franciszka Pyznara, który bardzo energicznie kierował parafią od roku 1914. W tym czasie kupił on więcej ziemi i w roku 1907 wybudował obecną wielką salę parafialną na Aliceanna ulicy, pogłębił obecny dolny Kościół, aby pomieścić wszystkich parafian. Zakupił dom na S. Patterson Park i Eastern Avenue, na Ochronkę dla Sierót, i drugi na południowo-wschodnim narożniku Ann i Aliceanna ul., na wydawanie Polskiego tygodnika "Jedność".

Za jego czasów ś. p. Ojciec Antoni Romański, OMC, Ojciec Wacław Niewodowski, OMC, Ojciec Kazimierz Ćwikliński, OMC, Ojciec Antoni Witkowski, OMC, O. Józef Kordas, OMC, Ojciec O. Benedykt Przemielewski, O. M. C., O. Stanisław Jasiński, OMC, i O. Piotr Hajna OMC i kilku innych, byli Asystentami w parafii Św. Stanisława Kostki w Baltimore. Ojciec Franciszek Pyznar, OMC, przyciągnął do Zakonu OO. Franciszkanów znaczną liczbę młodzieńców, z których pierwszy wyświęcony na Księdza jest O. Jan Kurowski, OMC, syn Michała i Marianny Kurowskiej ?. pod numeru 233 S. Chester ul., którzy dwa lata temu w styczniu uroczystie obchodzili pięćdziesięciolecie małżeństwa, przy której to uroczystości syn ich, odprawił sumę.

Później śp. O. Ambroży Chrzanowski, potem O. Tomasz Wieprecht, który teraz jest rektorem Kolegium św. Franciszka w Athol Springs, N. Y. Także sporo dziewcząt w tym czasie wstąpiło do Sióstr Felicjanek i Sióstr Franciszkanek. Polscy Ojcowie Franciszkanie odłączyli się od Niemieckiej Prowincji Niepokalanego Poczęcia Najśw. Maryi Panny w Syracuse, N. Y. w roku 1906 rozpoczynając Polską Prowincję św. Antoniego z Padwy, której Komisarzem do roku 1910 był ś. p. O. Jacek Fudziński, D. D., OMC, który w 1910 roku na kapitule był obrany Prowincjałem i ponownie wybrany na ten urząd w roku 1914 do r. 1920 po wojnie. Na tej drugiej Kapitule wybrano ś. p. O. Stanisława Tarnowskiego na proboszcza par. św. Stanisława K., który jednak dopiero w styczniu 1916 objął rządy parafii, kierując nią bardzo spokojnie i spłacając znaczną sumę długów.

On posłał do Nowicjatu OO. Franciszkanów O. Gerarda Wieprecht, który odprawił prymicję w 1928, O. Tymoteusza Andrysiaka, który rok po nim był święcony i także kilka dziewcząt do Sióstr Felicjanek i Sióstr Franciszkanek. O. Stanisław Tarnowski zmarł w Shamokin, Pa., w parafii Św. Szczepana, lecz według jego życzenia, pochowany jest w Baltimore na cmentarzu Św. Stanisława Kostki. Na kapitule Prowincjalnej w 1923 O. Bonawentura Santor, OMC, był wybrany na Proboszcza parafii Św. Stanisława Kostki w Baltimore, gdzie był do marca, 1924. OO. Bernard Gwit, Maran Weron, Szymon Majewski, byli jego asystentami w tym czasie. Dnia 8 marca, 1924 O. Alfons M. Figlewski,

OMC. objął rządy parafii Św. Stanisława Kostki w Baltimore, gdzie w ostatnich sześciu latach uczynił bardzo wiele ulepszeń.

Wykupił on pięć domków przy własności parafialnej, na którym to miejscu wybudował w 1925—1926 wielki, piękny klasztor dla Sióstr, o którym Najprzew. Ksiądz Arcybiskup Michał J. Curley, D. D., powiedział przy poświęceniu tegoż, że to jest najpiękniejszy i najlepszy klasztor w Jego Archidiecezji. Poświęcił ten klasztor Ks. Arcybiskup w uroczystość Św. Franciszka, 4 października, 1926. O. Alfons M. Figlewski, OMC, rozszerzył plebanię i nadbudował na niej trzecie piętro, założył sufit w sali parafialnej, polepszył scenę, zaprowadził nowe oświetlenie elektryczne w dolnym i górnym kościele i hali, dał ponaprawiać wszystkie dachy, odnowił wszystkie budynki parafialne na wewnątrz i zewnątrz i ulepszył w niejednym miejscu cmentarz parafialny.

Od czasu pierwszego proboszcza, ś. p. księdza Kończą, aż do roku 1926 Siostry Felicjanki uczyły w parafii Św. Stanisława Kostki, lecz gdy O. Alfons M. Figlewski w 1926 wybudował nowy klasztor, opuściły one parafię Św. Stanisława Kostki, dla braku Sióstr, a Polskie Siostry Franciszkanek z Prowincji Buffaloskiej objęły nauczycielstwo w szkole św. Stanisława Kostki, które to Siostry teraz mają nowy Macierzyński Dom w Hamburg, N. Y., koło Buffalo. W ostatnich sześciu latach Asystentami w tej parafii byli OO. Mikołaj Wybraniec, Bernard Kaźmierczyk, Kalikst Szpara, teraz proboszcz parafii Matki Bożej Różańcowej w Taunton, Mass., O. Marian Włoszczyński, Korneliusz Zak, Hilary Rakowski, Tadeusz Osewski, Andrzej Derenda, Serafin Stachowicz i Henryk Kozikowski.

W czasie probostwa O. Alfonsa Figlewskiego wielu chłopców wstąpiło do Zakonu OO. Franciszkanów, z których pierwszy wyświęcony był 14-go czerwca, 1930 i odprawił tu prymicję 29 czerwca, 1930, O. Bern. Wieprecht trzeci już syn z rodziny Wieprechtów, a czwarty najmłodszy ich brat, Ernest Wieprecht ma być wyświęcony w roku 1932. Z tym razem wstąpili i uczą się Fr. Edwin Kozak i Emil Majchrzak, którzy też wszyscy trzej razem otrzymali habity z rąk O. Alfonsa M. Figlewskiego w roku 1926 w kościele św. Stanisława Kostki. W roku 1927 O. Alfons M. Figlewski obłócił w habity Zakonu Fr. Marka Rawinisza, Ambrożego Walasa, Teofila Kujawę i Wincentego Wolskiego z tejże parafii, a w roku 1928 Fr. Apoloniusz Nowak, Fr. Cezary Dąbrowski i Fr. Lambert Sidor z tejże parafii byli obleczeni v. habit przez O. Alfonsa M. Figlewskiego. Dnia 15 sierpnia, 1931, otrzymali z rąk O. Alfonsa M. Figlewskiego, w kościele św. Stanisława Kostki habity Fr. Józef Andrzejewski, Fr. Adam Zajdel, Fr. Augustyn Pawlak, Fr. Alfons Liszewski i Fr. Antoni Bolesta, wszyscy pięciu z parafii św. Stanisława K. i wszyscy z nich byli uczniami Kolegium OO. Franciszkanów w Athol Springs, N. Y. Także w sierpniu, 1931, wysłał O. Alfons sześć dziewcząt bardzo dobrych i zdolnych do Klasztoru SS. Franciszkanek w Hamburg, N. Y., z których wszystkie uczęszczały do szkoły św. Stanisława, a mianowicie Józefa Wierzbowska, Agnieszka Blachowicz, Teresa Cichocka, Helena Sito, Genowefa Słomba i Stanisława Szydłowska.

Oprócz wyżej wymienionych chłopców, obleczonych już w habity, jest jeszcze ośmiu uczniów w Kolegium OO. Franciszkanów w Athol Springs i kilku w Loyola High School w Baltimore, którzy z wielkim upragnieniem oczekują dnia, w którym Bóg wysłucha ich

modlitwy i pozwoli im także przyłączyć się do grona synów duchownych św. Franciszka z Asyżu. Za czasów O. Alfonsa M. Figlewskiego także spora liczba dziewcząt wstąpiła do Sióstr Franciszkanek i Sióstr Felicjanek, którym on wszystkim i Braciom duchownym i Siostram życzy po wrodzenia i wytrwałości w ślubach zakonnych. O. Alfons M. Figlewski dał pierwsze myśli założenia Nowicjatu Polskiego OO. Franciszkanów w Maryland i wielce się przyczynił do urzeczywistnienia tego projektu. Obecnie paraf ja liczy 5,500 dusz, dzieci w szkole 1,105, Tercjarzy 100.

KS. ALFONS M. FIGLEWSKI, OMC